

Asia: Asia VN/4219/2023

Lausuntopyyntö peruspankkipalveluja ja luottolaitoslainsäädäntöä koskevasta arviomuistiosta

1. Peruspankkipalvelut

Kommenttinne peruspankkipalveluita koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 2)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

HY/4881/00.13.00/2024

10.4.2024

Haasteet pankkitilin avaamisessa saapuvilla, kansainvälisille työntekijöillä ja opiskelijoille

Helsingin yliopisto kuten muutkin yliopistot on erittäin merkittävä kansainvälisten osaajien työnantaja.

Yliopiston palveluksessa on noin 1700 työntekijää, joilla ei ole Suomen kansalaisuutta. Tämä on merkittävä osuus yliopiston noin 8400 työntekijästä. Uusia kansainvälisiä työntekijöitä saapuu Helsingin

yliopistoon ulkomailta vuosittain reilusti yli 200. Lisäksi Helsingin yliopistossa opiskelee tutkintoa yli 2100 kansainvälistä opiskelijaa. He ovat usein samassa, jos eivät hankalammassa tilanteessa palvelujen

suhteen kuin työntekijät.

Pankkitilin avaaminen Suomessa on yksi suurimmista haasteista, joita Suomeen saapunut työntekijä tai

opiskelija kohtaa. Ennen pankkitilin avaamista uuden työntekijän ja mahdollisen puolison tulee olla rekisteröitynyt DVV:ssä. Saadaksean digitaaliseen tunnistautumiseen oikeuttavat verkkopankkitunnukset on heillä myös oltava EU-maan myöntämä tai suomalainen poliisin myöntämä ulkomaalaisen henkilökortti, jonka saaminen kestää minimissään 2 viikkoa hakemuksen jättämisestä. Usein pankkitilien avaamiseen menee reilusti yli kuukausi tai kaksikin, jolloin ensimmäiseen palkanmaksuun tarvitaan ulkomainen pankkitili. Saattaa myös olla, ettei tulijalla ole enää muuta, ulkomaista pankkitiliä käytössään. Tällöin on turvaututtava käteismaksuun, joka on käytännössä hyvin hankalaa tulijalle. Näissä tilanteissa useat saapujat turvautuvat käyttämään ulkomaalaisia verkkopohjaisia maksupalveluntarjoajia, sillä heidän kanssaan asiointi on joustavampaa ja nopeampaa. Tämä siitäkkin huolimatta, että emme tätä HY:n taholta kannusta tekemään. Erityisen vaikea tilanne on kansainvälisten opiskelijoiden kohdalla, joille on voitu myöntää stipendi, jota he eivät voi saada käyttöönsä pankkitilin puuttumisen takia. Heillä ei voi myöskään olettaa olevan samanlaisia säästöjä kuin työntekijällä.

Digitaaliseen yhteiskuntaan pyrittäessä on varmistettava, että kaikilla on pääsy yhteiskunnan palveluihin. Ilman korkean tunnistautumistason pankkitunnuksia tai mobiilivarmennetta ei Suomeen saapujilla ole mahdollisuuksia käyttää verkossa olevia viranomaispalveluita (esim. Veroviranomaiset ja

KELA) tai palveluntarjoajien digitaalisia palveluita. Monessa palvelussa ei ole enää edes mahdollisuutta

asioida paikan päällä, vaan oletetaan käyttäjien voivat hoitaa asiansa verkossa. Finanssivalvonnan ohjeet

eivät ainakaan suoraan tunnista oikeutta vaatia suomalaista (tai EU-maan myöntämää) henkilökorttia

tunnistautumiseen, passin lisäksi.

Suomessa pankkitilin saa ainoastaan palkkaa tai etuuksia varten. Mikäli uuden työntekijän puoliso haluaa oman pankkitilin, on hänellä oltava työpaikka tai hänen on saatava tilille todistetusti jotain

etuutta esim. työmarkkinatukea tai lapsilisää. Muussa tapauksessa puoliso voi saada vain tilin, joka on

työssäkäyvän osapuolen nimissä, mutta puolisollla on tiliin käyttöoikeus. Tämä on monelle mukana muuttavalle varsin nöyryyttävä kokemus.

Pankeissa sopimukset allekirjoitetaan usein kieltä ymmärtämättöminä suomeksi tai ruotsiksi, ja pankin

palveluehdot selitetään käytännössä aina vain suusanallisesti asiakkaalle, koska englanninkielisiä sopimustekstejä ei suurimmalla osalla pankeista ole tarjota. Lisäksi vain isoimmilla pankeilla on verkkopankkipalvelut englanniksi. Kaikilla pankeista edes verkkosivuja ei löydy englannin kielellä, jolloin

kansainväliset saapujamme eivät voi tosiasiallisesti tehdä vertailua kaikkien toimijoiden välillä ennen pankkinsa valintaa. Hankalaa on ollut myös saada pääkaupunkiseudun pankeista aikoja tapaamista varten. Etenkin kansainvälisten opiskelijoiden on ollut vaikea hahmottaa, mitä kautta aika pitää varata,

ja vapaita aikoja ei pakosti ole saatavilla lainkaan pitkään aikaan.

Helsingin yliopisto vetoaakin Valtiovarainministeriöön, että Suomen pankkisektorille asetettaisiin minimiaika, jossa tilinavaus sähköisellä tunnistautumisella pitäisi lähtökohtaisesti tapahtua. Lisäksi pankeilla tulisi asiakasrajapinnassaan olla selkeät toimintaohjeet juuri Suomeen muuttaneiden ulkomaan kansalaisten tilinavausta varten. Näiden ohjeiden tulee sisältää tiedot siitä, mitä dokumentteja tarvitaan tilinavaukseen ja verkkopankkipalvelujen saamiseen.

Hanna Snellman, Vararehtori

Helsingin yliopisto

2. Käteisen saatavuus ja käytettävyys

Kommenttinne käteisen saatavuutta ja käytettävyyttä koskeviin arviomuiston havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuiston luku 3)?

-

3. Asiakkaansuoja- ja menettelytapasääntely: hyvä pankkitapa ja sopimusehtosääntely

Kommenttinne hyvää pankkitapaa ja sopimusehtosääntelyä koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 4)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

-

4. Luottolaitosten toimintaa ja riskienhallintaa koskeva sääntely

Kommenttinne luottolaitosten toimintaa ja riskienhallintaa koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 5)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

-

5. Talletuspankkien yhteenliittymät

Kommenttinne talletuspankkien yhteenliittymälainsäädäntöä koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 6)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

-

6. Luottolaitosten yhteisölait

Kommenttinne luottolaitosten yhteisölainsäädäntöä koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 7)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

-

7. Muut havainnot ja huomiot

Voitte tässä yhteydessä tuoda esille muita kuin edellä mainittuihin teemoihin liittyviä havaintoja ja huomioita arviomuistioon liittyen.

-

Leikkonen Tuomas
Helsingin yliopisto - Hanna Snellman, Vararehtori